

Микитась Ірина Миколаївна,

аспірантка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права
Відкритого міжнародного Університету розвитку людини «Україна»

НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА В СИСТЕМІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Пенітенціарна система України є особливим соціумом державно-правових, соціально-економічних та інших інститутів, які певним чином є індикатором забезпечення прав і законних інтересів більшої частини населення країни.

До законодавчих новел в системі виконання покарань належать, зокрема Указ Президента України В.Ф. Януковича від 9 грудня 2010 року № 1085/2010 “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади”, на підставі якого згідно з пункту 1 утворено Державну пенітенціарну службу України, при цьому реорганізувавши Державний департамент України з питань виконання покарань.

Пенітенціарна ідея знайшла широку підтримку серед вітчизняних науковців, ще у 1997 році творчий колектив Київського інституту внутрішніх справ на чолі з Г. О. Радовим розробив Доктринальну модель Закону України “Про пенітенціарну систему України”.

Державна пенітенціарна служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції України [1]

Відповідно до вимог розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2010 р. № 2219-р утворено відомчу комісію з проведення реорганізації Державного департаменту України з питань виконання покарань у Державну пенітенціарну службу.

Сучасні установи виконання покарань розглядаються як заклади, які не ставлять за мету лише тримати протягом певного часу засудженого в ізоляції, а зорієнтований на розв’язання його проблем задля подальшого убезпечення суспільства.

Утворення Державної пенітенціарної служби України є відображенням стратегічного курсу державної політики у напрямі соціальної переорієнтації процесу виконання кримінальних покарань з урахуванням міжнародних стандартів, законності, гуманізму, демократизму та справедливості, а також сучасної світової пенітенціарної доктрини. Система відповідних державних органів і установ у комплексі з організацією виконання кримінальних покарань має бути спрямованою на забезпечення безпеки суспільства шляхом ресоціалізації осіб, які відбувають або відбули кримінальні покарання. В структурі пенітенціарної служби функціонують не лише установи виконання покарань і слідчі ізолятори, а й кримінально-виконавча інспекція, яка має трансформуватися в службу пробації [2].

А от щодо пробації, то Експерти Європейського Союзу ще у грудні 2006 р. рекомендували створити в Україні службу пробації (від. англ. probation – випробування). У більшості європейських країн вона бере участь у кримінальному процесі, виконує покарання, альтернативні позбавленню волі, контролює поведінку осіб, за рішенням суду переданих під нагляд служби пробації, і здійснює заходи, спрямовані на соціальну реабілітацію правопорушників. У країнах Європи співвідношення засуджених у тюрмах та осіб, які перебувають на обліку служби пробації, складає 1:2. Наявність такої служби дозволяє зменшити витрати держави на утримання кримінально-виконавчих установ закритого типу, запобігти негативному впливу ізоляції від суспільства на особистість засуджених.

Одне із стратегічних завдань реформування української системи виконання покарань – створення на базі кримінально-виконавчої інспекції служби пробації європейського зразка, що передбачено Концепцією Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби на період до 2017 р., затвердженою розпорядженням КМУ від 26.11.2008 р. № 1511-р.

У Верховній Раді зареєстровано проекти законів України "Про пробацію" № 3412 та "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гуманізації кримінального законодавства та організаційно-правових передумов

впровадження пробації)" № 3413, які розроблялися під егідою Інституту законодавства Верховної Ради України.

Таким чином, вивчення досвіду у сфері пробації зарубіжних держав, усвідомлення її необхідності, дозволяє наблизитись до її законодавчого закріплення та створення відповідної служби, яка б виконувала усі види покарань, що не пов'язані з позбавленням волі.

Отже зміни, що відбуваються в пенітенціарній системі допоможуть вплинути на чисельність засуджених у місцях позбавлення волі, повернути таких осіб до суспільства законслухняними громадянами, захистити від кримінального впливу осіб, які не становлять великої небезпеки для суспільства, і загалом наблизити українську систему виконання покарань до вимог Ради Європи та європейських стандартів.

Список використаних джерел:

1. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України : від 9 грудня 2010 року № 1085/2010 // Електронний ресурс [www.president.gov.ua].

2. Пенітенціарне відомство – на шляху перетворень //12.12.2010. Електронний ресурс [www.kvs.gov.ua].